

week over deze kwestie gedebatteerd. Iedereen is op zoek naar de menselijke maat om ervoor te zorgen dat de publieke sector weer meer van ons allemaal wordt. Het is dan toch mooi, juist omdat het verhaal over de menselijke maat binnen nu en twee maanden naar de Kamer komt, om daarover een helder signaal af te geven? Anders lopen wij het risico dat wij blijven steken in het uitspreken van onze wens wat betreft die menselijke maat, en dat wij niet durven doorzetten als het erop aankomt. Wil de staatssecretaris uitspreken dat zij weer aan de slag gaat met het toetsen van nieuwe scholen als dat nieuwe beleid er is?

Staatssecretaris **Van Bijsterveldt-Vliegenthart**: Voorzitter. Ik kijk eerst na hoe het zit met de termijnen. Misschien is het geen probleem, maar dat durf ik nu niet te zeggen. Laten wij afspreken dat de Kamer binnen een dag hierover nadere informatie van mij krijgt op dit punt. Dan kan de Kamer weloverwogen naar de motie kijken.

De heer **Depla** (PvdA): Dank voor de toezegging.

Dan nog iets over de ingewikkelde motie van de heer Pechtold over de drie kwartier van station naar station. Stel dat wordt geconcludeerd dat wat in die motie over de reistijden wordt gevraagd voor de hand ligt en dat de staatssecretaris andere argumenten heeft om de desbetreffende school niet toe te laten tot het Plan van Scholen. Welke zijn die dan? Gesteld dat sprake zou zijn van die andere norm, zou deze school dan wel mogen worden gesticht? Gaat het alleen om die drie kwartier van station naar station, of om de reis van deur tot deur, wat heel logisch klinkt? Hoe zit het met scholen die binnen de twaalf kilometer liggen? Van station naar station kan de reisduur anderhalf uur zijn, terwijl het met de fiets een stuk korter is.

Staatssecretaris **Van Bijsterveldt-Vliegenthart**: Dan wordt er gefietst; dat is het verschil. In dit geval hebben wij het over een afstand van soms wel 38 km. Inderdaad wordt altijd uitgegaan van een reistijd van station naar station. Deze 12 km leverde ook altijd vragen op als: hoe fiets je? Daarom is nu uiteindelijk gekozen voor een afstand hemelsbreed. Dit is het gemakkelijkst te meten en het beste te objectiveren. Dat is dus de reden.

De **voorzitter**: Tot slot, mijnheer Depla.

De heer **Depla** (PvdA): Stel nu dat wij wel meegaan met de gedachte van de heer Pechtold en een reistijd van 45 minuten van deur tot deur nemen. Hebt u dan toch nog de mogelijkheid om deze scholen toe te laten of niet?

Staatssecretaris **Van Bijsterveldt-Vliegenthart**: Als ik kijk naar de adhesiebetuigingen, zitten ze zelfs samen ver onder de grens van 720 inschrijvingen.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: De staatssecretaris heeft toegezegd dat de Kamer een aparte brief ontvangt met nadere informatie over de termijnen. Volgende week dinsdag zullen wij stemmen over de ingediende moties.

De vergadering wordt van 16.17 uur tot 16.30 uur geschorst.

Aan de orde is **de verklaring van de regering over de situatie op de internationale financiële markten**.

De **voorzitter**: Tijdens de verklaring kunnen de woordvoerders niet interrumperen. Na de verklaring wordt geschorst. Daarna volgt het debat over de verklaring.

Minister **Balkenende**: Voorzitter. Ik bedank de Kamer voor de uitnodiging om vandaag, samen met minister Bos, een toelichting te geven op de huidige situatie rond Fortis. Ik denk dat het goed is om hierover met elkaar van gedachten te wisselen. De turbulente situatie op de financiële markten houdt eenieder van ons bezig. Het kabinet kan de omstandigheden op de beurzen niet beslissend beïnvloeden. Wel kan het bijdragen aan oplossingen die het vertrouwen vergroten en het geld van klanten van banken beschermen. Het kabinet is hierop aanspreekbaar en draagt zijn verantwoordelijkheid. Deze verantwoordelijkheid hebben de minister van Financiën en ik in nauwe samenwerking met de president van De Nederlandsche Bank en andere hoofdrospelers de afgelopen dagen genomen. Op dit handelen geeft het kabinet vandaag in hoofdlijnen een toelichting. Ook legt het verantwoording af over de genomen beslissingen.

Het is goed te melden dat de Kamer voor aanvang van de algemene financiële beschouwingen een brief zal bereiken, met daarin de details van de maatregelen die de Nederlandse regering heeft genomen om Fortis te ondersteunen. Het is duidelijk dat de financiële crisis bij uitstek een internationaal vraagstuk is, dat deels internationale oplossingen behoeft, allereerst op mondiaal niveau. Vorige week heb ik in de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties gepleit voor snelle actie. De financiële sector en de regelgevende instanties moeten de aanbevelingen van het financiële stabiliteitsforum snel implementeren. Deze aanbevelingen zijn: strikter toezicht, betere risicobeheersing, grotere transparantie en een strengere verantwoordingsplicht. Ook het IMF heeft een centrale rol.

Uiteraard volgen wij met grote aandacht de ontwikkelingen in de Verenigde Staten. Zoals minister Bos in de media al zei, hoopt het kabinet dat Congres en Senaat toch overeenstemming weten te bereiken over een financieel reddingsplan. Uit de reacties van de markten in de afgelopen dagen op de verwickelingen rondom het plan blijkt het grote belang van de stabiliseringsinspanningen die de Amerikaanse overheid voor ogen heeft. Op Europees niveau zal extra tempo moeten worden gemaakt met versterking van de samenwerking op financieel toezicht en financiële stabiliteit. Concrete voorbeelden zijn de versterking van de rol van de toezichthouders, in het bijzonder bij grensoverschrijdende bedrijven. Ook zal worden gekeken naar additionele leningen van de Europese Investeringsbank voor het mkb. Het is ook van groot belang dat de lidstaten bij de crisismanagementmaatregelen die zij treffen rekening houden met effecten in andere lidstaten. Volgende week komen de ministers van Financiën bij elkaar, gevolgd door de regeringsleiders op 15 en 16 oktober. Het kabinet houdt nauw contact met de

regeringen van de overige EU-landen en met de Europese instellingen. Het afgelopen weekend lag het accent op de contacten met België en Luxemburg, de Europese Commissie en de Europese Centrale Bank. Deze dagen zal ik ook contact hebben met de EU-voorzitter Sarkozy en een aantal andere regeringsleiders.

Naar aanleiding van de gebeurtenissen van het afgelopen weekend rondom Fortis wil ik de Tweede Kamer nader informeren. Het afgelopen jaar en de afgelopen weken in het bijzonder is Fortis onder druk komen te staan, mede als gevolg van de bredere problemen die op dit moment spelen binnen de financiële sector. De regering heeft deze ontwikkeling nauwlettend in de gaten gehouden. Wij hebben hierover intensief gehouden met alle betrokkenen. Eind vorige week is op de beurs duidelijk geworden dat het vertrouwen in Fortis steeds verder onder druk kwam te staan. Dit probleem moest worden opgelost. Een faillissement van Fortis zou onevenredige schade hebben toegebracht aan het Nederlandse financiële stelsel en daarmee aan de Nederlandse economie als geheel. Voorkomen moest worden dat de belangen van spaarders en klanten van Fortis en ABN AMRO in gevaar zouden komen. De Nederlandse overheid staat voor de stabiliteit en continuïteit van het Nederlandse bankwezen. Daarop kan worden vertrouwd. Veel Nederlanders, consumenten en bedrijven, bankieren bij Fortis en ABN AMRO. Wij konden en wilden ons daarom niet afzijdig houden met het oog op het vertrouwen bij de spaarders van Fortis en ABN AMRO en het vertrouwen op de financiële markten.

Er is gesproken over verschillende manieren waarop weer rust in deze situatie zou kunnen gebracht. Gedurende het weekend bleek dat er op heel korte termijn geen solide private oplossing voor handen was in de vorm van een overname door een strategische partner. Daarbij speelde ook een grote rol dat een problematische situatie bij Fortis mondiale gevolgen zou kunnen hebben voor de toch al zeer zorgelijke situatie op de financiële markten. De president van de Europese Centrale Bank heeft dit onder meer onder de aandacht gebracht.

In overleg met alle betrokkenen is de regering tot de conclusie gekomen dat overheidsingrijpen op dit moment de enige manier was om dat zo belangrijke vertrouwen te herstellen. Er is immers door de kredietcrisis een buitengewone situatie ontstaan. In een dergelijke buitengewone situatie moeten alle middelen die een bijdrage kunnen leveren aan het ondersteunen en het herstellen van het vertrouwen in Fortis, worden overwogen.

Voordat de minister van Financiën verder ingaat op de afspraken die met Fortis zijn gemaakt, hecht ik eraan hier uit te spreken dat wij met elkaar moeten werken aan stabiliteit. De problematiek waar wij nu mee te kampen hebben, gaat partijpolitieke grenzen te boven.

Minister Bos: Voorzitter. In een vrije democratische samenleving als de onze horen burgers op een aantal essentiële zaken te kunnen rekenen: recht moet onpartijdig worden gesproken, medisch noodzakelijke zorg moet worden verstrekt en onderwijs moet breed en algemeen toegankelijk zijn.

In dat rijtje publieke belangen hoort ook dat burgers ervan op aan moeten kunnen dat het bancaire systeem integer en betrouwbaar functioneert. Als dat ter discussie staat, dient de overheid voor de burger in de bres te springen. Dat is het afgelopen weekend dan ook gebeurd. In goed en intensief overleg met de minister-president en de president van De Nederlandsche Bank hebben wij afgelopen zondag besloten om een 49%-participatie te nemen in Fortis Bank Nederland, met bijbehorende zeggenschap. Over de precieze details van de financiering en aspecten van governance, ondernemingsbestuur, wordt op dit moment een brief afgerond, die wij de komende uren hopen te kunnen sturen naar de Kamer, zodat wij daarover wellicht de komende dagen met de Kamer kunnen discussiëren.

Met betrekking tot de toekomst van ABN AMRO is besloten dat Fortis haar belang zal verkopen. De Nederlandsche Bank is nog steeds verantwoordelijk voor het toezicht op het ontvlechts- en integratieproces van ABN AMRO en zal er samen met mij op toezien dat ABN AMRO een veilige thuishaven vindt van waaruit haar bancaire activiteiten vertrouwd en betrouwbaar kunnen worden uitgevoerd, in overeenstemming met haar cruciale functie voor het Nederlandse financiële stelsel.

Wij begrijpen dat veel burgers bezorgd zijn over de precieze gevolgen van deze financiële crisis. Dat zijn wij ook. Ook Nederland gaat de gevolgen van deze crisis merken, maar onze uitgangspositie, te midden van al deze onrust, is een goede. Onze financiële markt is een andere dan de Amerikaanse. De producten die daar de crisis veroorzaakten, komen hier nauwelijks voor; de banken die daar omvallen, bestaan hier niet; het toezicht dat daar gefragmenteerd – soms zelfs non-existent – is, is hier eerste klas en voor de rest van de wereld een voorbeeld.

Dat garandeert niet dat hier niets kan gebeuren, maar wel dat wij er bovenop zitten en niet zullen schromen om zo nodig onze verantwoordelijkheid te nemen, net zoals wij dat afgelopen weekend deden. Hoe dat afloopt, hebben wij niet alleen in de hand. Nu telt vooral ook het vermogen van Amerikaanse politici om tot onderlinge overeenstemming te komen, niet alleen om een reddingsplan aan te nemen dat op korte termijn orde op zaken stelt, maar ook om te werken aan een lange-termijnoplossing vanuit het besef dat markten zonder adequaat toezicht en regulering tot grote schade voor ons allemaal kunnen leiden. De sterke markt kan niet zonder sterke overheid; ik hoop dat die wijsheid ook aan de overkant van de oceaan nog lang leidend mag zijn.

De voorzitter: Ik bedank de minister-president en de minister van Financiën voor het afleggen van hun verklaring in deze zaal. Ik schors de vergadering tot 17.30 uur. Dan beginnen wij met het debat van de fractievoorzitters over de situatie op de internationale financiële markten.

De vergadering wordt van 16.45 uur tot 17.30 uur geschorst.